

Asia: VN/18750/2022-SM-11

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (tilapäinen suojelu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vs. pormestari antoi sisäministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta.

Helsingin kaupunki pitää myönteisenä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:ssä ehdotettua lisäystä vastaanottopalveluiden lakkaamisesta tilanteessa, jossa tilapäistä suojelua saava saa kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan ja siirtyy näin ollen vakinaiseen asumiseen perustuvien palveluiden piiriin. Tilapäistä suojelua saavalle, jolle on myönnetty kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta, voitaisiin antaa vastaanottopalveluja kohtuullinen aika vastaavasti kuin 2 momentissa on säädetty kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteella oleskeluluvan saaneelle ja tilapäistä suojelua saaneelle, jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa.

Yleistä

Sisäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta koskemaan tilapäistä suojelua.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (kotoutumislaki) ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettua lakia (vastaanottolaki). Pormestari on lausunut kotoutumislakia koskevasta lakiehdotuksesta jo aiemmin (HEL 2022-008742).

Vastaanottopalvelujen kesto

Suomeen on saapunut noin 30 000 Ukrainasta sotaa pakenemaan joutunutta henkilöä, jolle on myönnetty tilapäistä suojelua. Sisäministeriö on arvioinut, että Suomeen saapuu vuoden 2022 aikana 40 000–80 000 henkilöä, jolle myönnetään tilapäistä suojelua. Tilapäinen suojelu perustuu EU: tilapäisen suojelun direktiiviin, ja se tuli voimaan 4.3.2022. Tilapäistä suojelua sovelletaan Ukrainan sodan myötä Suomessa nyt ensimmäistä kertaa. Tilapäisen suojelun myöntäminen mahdollistaa sen, että suojelua voidaan tarjota rajatulle joukolle nopeassa ja turvapaikkamenettelyä kevyemmässä prosessissa. Tällä hetkellä tilapäistä suojelua saavat ovat vastaanottolain piirissä, mutta kevästä 2023 alkaen kotikunnan saamisen myötä kunnan ja muiden viranomaisten rooli heidän palveluidensa järjestämisessä kasvaa. Kotikuntaoikeuden saamisen jälkeen palveluiden järjestämisvastuu ja niistä aiheutuvat kustannukset siirtyvät kuntien ja hyvinvointialueiden maksettaviksi.

Helsingin kaupunki kannattaa lakiehdotuksen tavoitetta, jossa kotikuntalaisia tarkoitettun kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaviin sovellettaisiin vastaanottopalvelujen kestoja koskevaa sääntelyä vastaavasti kuin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteella oleskeluluvan saaneelle ja tilapäistä suojelua saaneelle, jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa.

Kotikunnan saaneille syntyy oikeus tiettyihin huolenpidon ja toimeentulon turvaamiseen liittyviin palveluihin. Nämä oikeudet ovat päällekkäisiä vastaanottopalveluiden kanssa. On tarkoituksenmukaista säätää näiden henkilöiden vastaanottopalveluiden päättymisestä kotikunnan saamisen yhteydessä.

Vastaanottopalvelut esitetään päättyviksi kohtuullisessa ajassa. Kohtuullinen aika tarkoittaisi kuntapaikan löytämiseen tai asunnon etsimiseen sekä muuttoon kuluvaan aikaan. Kohtuullisen ajan määrittelmä pykälässä on vastaava kuin nykyisen vastaanottolain 14 § 2 momentissa, jossa se koskettaa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteella oleskeluluvan saaneita ja tilapäistä suojelua saaneita, jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa.

Vastaanottokeskusten kuntaan muuton tukitoimia mm. asunnon etsimiseen tulisi edelleen kehittää niin, että kotikunnan saaneet voisivat muuttaa tarkoituksenmukaisiin (mm. asumisväljyyden) asuntoihin. Yksityismajoituksessa tai kuntamalliin kuuluvissa asunnoissa asuvien henkilöiden kohdalla tulisi riittävästi varmistua asumisen olosuhteiden asianmukaisuudesta ja esim. vuokrasuhteen pitkäjänteisyydestä ennen vastaanottopalveluiden lakkauttamista.

Kuusiholma Taneli
Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia